

Омбудсман України
Ombudsman of Ukraine

ЗВІТ

**про результати відвідування
комунального закладу
«Криничанський психоневрологічний інтернат»
Дніпропетровської обласної ради»**

25.10.2023

м. Київ, 2023

I. ВСТУП

Для виконання функцій національного превентивного механізму (далі – НПМ) відповідно до Факультативного протоколу до Конвенції проти катувань та інших жорстоких, нелюдських або таких, що принижують гідність, видів поводження та покарання, на підставі статей 13, 19¹, 22 Закону України «Про Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини», 25.10.2023 групою НПМ здійснено відвідування комунального закладу «Криничанський психоневрологічний інтернат» Дніпропетровської обласної ради» (далі – інтернат, заклад, ПНІ).

Відвідування здійснювали члени групи НПМ:

Федусик Юлія Вадимівна, заступник начальника відділу реалізації національного превентивного механізму в закладах соціального забезпечення та освіти Департаменту з питань реалізації національного превентивного механізму Секретаріату Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини (керівник групи НПМ)

Цикаленко Ірина Ігорівна, головний спеціаліст відділу реалізації національного превентивного механізму в закладах соціального забезпечення та освіти Департаменту з питань реалізації національного превентивного механізму Секретаріату Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини;

Іваниш Ярослава Ярославівна, головний спеціаліст відділу реалізації національного превентивного механізму у сфері охорони здоров'я Департаменту з питань реалізації національного превентивного механізму Секретаріату Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини;

Гуль Андрій Любомирович, фахівець з питань надання психіатричної допомоги;

Сидоренко Віта Миколаївна, представник громадської організації;

Прашко Олена Володимирівна, представник громадської організації;

Круцюк Оксана Володимирівна, представник громадської організації;

Григор'єв Олег Валерійович, представник громадської організації.

Загальна інформація.

Інтернат знаходиться за адресою: вул. Садова, б. 1, с. Зелена Долина, Криничанський р-н, Дніпропетровська обл., 52323.

Керівник закладу – Бердань Василь Дмитрович (на посаді з 2013 року).

Згідно зі Статутом комунального закладу «Криничанський психоневрологічний інтернат» Дніпропетровської обласної ради» (нова редакція), затвердженим рішенням Дніпропетровської обласної ради від 28.07.2022 № 205-12/VIII, заклад є стаціонарним інтернатним закладом для соціального захисту, що створюється для тимчасового або постійного проживання/перебування осіб із стійкими інтелектуальними та/або психічними

порушеннями, які за станом здоров'я потребують стороннього догляду, соціально-побутового обслуговування, надання медичної допомоги, соціальних послуг та комплексу реабілітаційних заходів і яким згідно з висновком лікарської комісії за участю лікаря-психіатра не протипоказане перебування в закладі.

ПНІ розрахований на перебування 262 осіб. На день відвідування в інтернаті перебувало 268 осіб (260 осіб – жінки, 8 осіб – чоловіки), серед яких 56 підопічних – особи, визнані у встановленому законодавством порядку недієздатними (заклад є опікуном над 2 особами). Усім підопічним встановлено групи інвалідності, 33 особи відносяться до маломобільних груп населення.

Групою НПМ з'ясовано, що 260 жінок, які наразі проживають у ПНІ, були тимчасово евакуйовані (переміщені) до закладу в липні 2023 року з комунального закладу «Володимирівський психоневрологічний інтернат» Дніпропетровської обласної ради» на підставі рішення позачергового засідання Дніпропетровської регіональної комісії з питань техногенно-екологічної безпеки і надзвичайних ситуацій, оформлене протоколом від 29.06.2023 № 39. Вказаним протоколом також оформлено рішення стосовно переміщення попередніх підопічних закладу (чоловіків) до інших комунальних закладів системи соціального захисту населення області.

Зі слів підопічних та адміністрації інтернату, підопічних жінок з комунального закладу «Володимирівський психоневрологічний інтернат» Дніпропетровської обласної ради» до ПНІ було перевезено з речами першої необхідності, відтак особисті речі підопічних залишились у комунальному закладі «Володимирівський психоневрологічний інтернат» Дніпропетровської обласної ради». При цьому, в ПНІ є лише чоловічі речі на складах, оскільки проживали в закладі виключно чоловіки.

Інтернат вживав заходів стосовно автоперевезення речей підопічних жінок з комунального закладу «Володимирівський психоневрологічний інтернат» Дніпропетровської обласної ради», зокрема звертався з листом від 30.08.2023 № 3515/1 до Дніпропетровської обласної ради, однак наразі засідання сесії Дніпропетровської обласної ради не проводилось, рішення стосовно перевезення особистих речей підопічних не приймалося.

Варто зазначити, що для отримання необхідних речей для жінок ПНІ звертався й до різних волонтерських та громадських організацій, зокрема до відокремленого підрозділу міжнародної гуманітарної організації в Україні Handicap International, громадської організації «Україна без тортур», подавав інформацію про потребу у відповідних речах до Департаменту соціального захисту населення Дніпропетровської обласної військової адміністрації, укладав договори про закупівлю необхідних речей, зокрема лосин жіночих на хутрі, гігієнічних прокладок чи тампонів, підгузків для дорослих, кросівок жіночих.

Окрім того, у ході відвідування стало відомо, що 2 підопічних закладу (чоловіки) самовільно залишили інтернат 10 років тому. Адміністрація інтернату вживає заходів до розшуку згаданих підопічних, зокрема двічі на рік подає спеціальні запити до компетентних органів державної влади.

Штатна чисельність працівників інтернату складає 137,0 штатних одиниць, з яких 88,5 – медичний персонал (завідувач медичним відділенням – 1,0; лікар-психіатр б/к – 1,0; лікар-психіатр 1к – 0,5; лікар-терапевт в/к – 0,5; лікар-стоматолог б/к – 0,5; сестра медична старша б/к – 1,0; сестра медична (брат медичний) в/к – 5,0; сестра медична (брат медичний) 1к – 1,0; сестра медична (брат медичний) б/к – 6,0; сестра медична (брат медичний) з дієтичного харчування – 1,0; дезінфектор – 1,0; сестра-господиня – 1,0; молодша медична сестра (молодший медичний брат) (палатна) – 10,0; молодша медична сестра (молодший медичний брат) (палатна) – 43,0; молодша медична сестра (молодший медичний брат) (ванщиця) – 5,0; молодша медична сестра (молодший медичний брат) (прибиральниця) – 5,0; молодша медична сестра (молодший медичний брат) (роздавальниця) – 6,0).

Згідно з тарифікаційним списком працівників на період з 01.09.2023 по 31.12.2023 у закладі працює 139 осіб, серед яких 88 осіб – медичний персонал (1 завідувач медичним відділенням і лікар-стоматолог б/к; 1 лікар-психіатр 1к; 1 лікар-терапевт в/к; 1 сестра медична старша б/к; 3 сестри медичні (брата медичних) в/к; 1 сестра медична (брат медичний) 1к; 8 сестер медичних (братів медичних) б/к; 1 сестра медична (брат медичний) з дієтичного харчування; 1 дезінфектор; 1 сестра-господиня; 53 молодших медичних сестер (молодших медичних братів) (палатних); 5 молодших медичних сестер (молодших медичних братів) (ванщиць); 5 молодших медичних сестер (молодших медичних братів) (прибиральниць); 6 молодших медичних сестер (молодших медичних братів) (роздавальниць).

Заклад має укладений договір від 30.04.2023 № 1 про співпрацю із комунальним підприємством «КНП «Центральна лікарня» Криничанської селищної ради.

За період з 01.01.2022 по 31.12.2022 у ПНІ померло 15 осіб, за період з 01.01.2023 по дату відвідування – 13 осіб.

У 2022 році на рахунки ПНІ надійшло 28715525,26 грн. коштів загального фонду; 1113049,36 грн. коштів, отриманих як плата за послуги; 6345206,72 грн. коштів, отриманих за іншими джерелами власних надходжень. Благодійної допомоги до закладу за 2022 рік надійшло на загальну суму 148518,48 грн.

За 9 місяців 2023 року на рахунки інтернату надійшло 21451620,27 грн. коштів загального фонду; 217522,15 грн. коштів, отриманих як плата за послуги; 5660867,78 грн. коштів, отриманих за іншими джерелами власних надходжень. Благодійної допомоги до ПНІ за 2023 рік надійшло на загальну суму 1435598,00 грн.

Витрати на харчування на одну особу в день в ПНІ станом на 25.10.2023 складають 140,76 грн., витрати на медикаменти на одну особу в день станом на день відвідування складають 12,09 грн.

ПНІ має затверджений наказом директора від 10.07.2023 План дій підопічних та персоналу на випадок виникнення надзвичайних ситуацій при

артилерійських обстрілах, нанесенні бомбово-ракетних ударів та План евакуації підопічних на особливий період.

Територія ПНІ огорожена, підопічні вільно пересуваються територією установи, мають можливість відпочивати. На території є лави для відпочинку, крита альтанка (фото 1).

Заклад має три житлові корпуси: два триповерхових та один одноповерховий. Житлові кімнати здебільшого розраховані на проживання від одного до чотирьох осіб. Багато кімнат підопічних прикрашено фотошпалерами (фото 2). В окремих кімнатах підопічні вирощують квіти на підвіконнях (фото 3).

Зі слів керівництва ПНІ, харчування підопічних здійснюється через аутсорсинг: приміщення харчоблоку та основні засоби передані надавачу послуг. Харчоблок інтернату перебуває в належному санітарному стані.

На території ПНІ наявні пристосовані укриття в підвальних приміщеннях житлових корпусів. Шлях до укриття промарковано і продубльовано інформаційними вказівниками. Сходи до підвальних приміщень мають пристосований переносний пандус. В укритті наявний запас води, забезпечено наявність альтернативних джерел живлення, наявні облаштовані місця для сидіння (фото 4, 5, 6).

Медичне відділення облаштовано карантинними приміщеннями з окремим входом, де новоприбулі підопічні перебувають 14 днів для попередження розповсюдження вірусних інфекцій. У відділенні здійснюється цілодобове чергування медичного працівника. Лікарські засоби та вироби медичного призначення зберігаються відповідно до вимог чинного законодавства (фото 7).

Під час відвідування відбулося спілкування зі 112 підопічними, скарг на неналежне поводження від них не надходило.

Попередні зауваження.

Попереднє відвідування групи НПМ здійснено 04.12.2019. За результатами попереднього відвідування НПМ виявлено порушення прав підопічних:

- на повагу до їх гідності;
- на охорону здоров'я;
- на достатній життєвий рівень;
- на доступність для осіб з інвалідністю та маломобільних груп населення;
- на належну працю;
- на ефективні засоби юридичного захисту.

За результатами попереднього відвідування НПМ вносились такі рекомендації:

1. Дніпропетровській обласній державній адміністрації:

сприяти ПНІ в отриманні ліцензії на господарську діяльність з медичної практики, а також забезпечити контроль за дотриманням вимог чинного законодавства при наданні медичної допомоги підопічним в умовах інтернату;

розглянути можливість функціонування в області психоневрологічних інтернатів для осіб різної статі;

забезпечити належне фінансування установи з метою облаштування приміщень для осіб, які належать до маломобільних груп населення, а також проведення дозвілля та спортивних занять, альтанок і критих павільйонів у дворі установи, обладнання житлових кімнат необхідними меблями;

вжити заходів щодо налагодження контролю органом опіки та піклування – Зеленопільською сільською радою за виконанням опікунами своїх обов'язків щодо підопічних, які є мешканцями ПНІ.

2. Регіональному центру з надання безоплатної правової допомоги в Дніпропетровській області налагодити взаємодію з інтернатом з метою надання правової допомоги недієздатним підопічним для поновлення дієздатності.

3. Комунальному закладу «Дніпропетровський психоневрологічний інтернат» Дніпропетровської обласної ради»:

забезпечити застосування фізичної ізоляції підопічних виключно відповідно до вимог національного законодавства;

забезпечити для підопічних, які потребують інтенсивного догляду і проживають у корпусі № 1, достатньої кількості персоналу для догляду за ними, можливість перебування вдень у житлових кімнатах, належні умови в кімнатах денної зайнятості, доступ до питної води, безперешкодний доступ до санітарних кімнат, можливість користування власними речами, щоденні прогулянки на свіжому повітрі;

забезпечити надання медичної допомоги відповідно до вимог чинного законодавства;

забезпечити проведення огляду підопічних лікарсько-консультативною комісією за участю лікаря-психіатра з метою вирішення питання поновлення дієздатності тих підопічних, які визнані недієздатними або обмежено дієздатними;

здійснювати постійний контроль за молодшим медичним персоналом виконанням посадової з метою унеможливлення використання праці підопічних при прибиранні місць загального користування;

винайти можливість збільшити кількість кімнат для відпочинку і проведення спортивних занять;

організувати дозвілля для всіх підопічних установи;

не обмежувати підопічних у контакті з зовнішнім світом, ліквідувати закритість установи і обмеження відвідування її підопічних;

забезпечувати підопічних одягом і взуттям відповідно до вимог чинного законодавства;

внести до посадових інструкцій положення про заборону катування, жорстокого або такого, що принижує гідність, поводження з пацієнтами. Внести до плану підготовки персоналу теми про права пацієнтів, особливості застосування фізичного обмеження, заборону катування, жорстокого або такого, що принижує гідність, поводження з пацієнтами;

облаштувати стенди з інформацією про права людини у доступній для підопічних формі з номерами телефонів і адресами посадових осіб і гарячих ліній, на які підопічні можуть звертатися у разі порушення їхніх прав, зокрема контактами Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини, центрами безоплатної правової допомоги.

За результатами опрацювання звіту Секретаріат Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини поінформовано про виконання наданих рекомендацій, а саме:

1) до департаменту охорони здоров'я обласної державної адміністрації було направлено лист адміністрації закладу про надання допомоги в отриманні ліцензії на провадження господарської діяльності з медичної практики;

2) проводиться робота по комплектуванню штатної чисельності персоналу закладу;

3) адміністрацією закладу спільно з департаментом соціального захисту населення облдержадміністрації розглядається питання щодо розширення послуг в кімнатах денної зайнятості;

4) встановлено додатковий кулер з водою;

5) ремонтні роботи в санітарних кімнатах відділення посиленого нагляду завершено та відновлено доступ до них;

6) лікарем-психіатром здійснюється системний контроль і коригування призначень;

7) підписані декларації з сімейним лікарем з кожним підопічним, систематично проводяться медичні огляди;

8) створено комісію по здійсненню постійного контролю щодо роботи молодшого медичного персоналу та належному виконанню ними своїх посадових обов'язків з метою унеможливлення використання праці підопічних при прибиранні місць загального користування;

9) додатково облаштовано 2 кімнати для відпочинку;

10) розглядається питання щодо придбання вуличних спортивних комплексів та спортивних тренажерів для спортивних занять в зимовий час;

11) організована змістовна гурткова робота, екскурсії та пікніки, святкування днів народження, концерти на свята, облаштована кімната для проведення занять із образотворчого мистецтва;

12) підопічні забезпечені зв'язком із зовнішнім світом через мобільний зв'язок, перегляд телевізору, виїзди на екскурсії, спілкування з відвідувачами;

13) підопічні забезпечені одягом і взуттям відповідно до вимог чинного законодавства;

14) до посадових інструкцій персоналу закладу вносяться розділи щодо дотримання чинного законодавства України стосовно недопустимості катування, жорстокого або такого, що принижує гідність, поводження з підопічними;

15) планується проведення співбесід та прочитання лекцій по підготовці персоналу щодо дотримання прав підопічних, особливості застосування

фізичного обмеження, заборону катування або жорстокого поводження з підопічними, що принижує їх гідність;

16) налагоджена взаємодія з Криничанським бюро правової допомоги Кам'янського місцевого центру з надання безоплатної вторинної правової допомоги;

17) поновлені стенди з номерами телефонів та адресами в адміністративній будівлі та в кожному житловому корпусі закладу.

II. ФАКТИ, ВИЯВЛЕНІ ПІД ЧАС ВІДВІДУВАННЯ

Порушення права на життя та безпеку (стаття 2 Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод, стаття 27 Конституції України).

1. Попри наявність у закладі укриття, персоналом не було організовано евакуацію підопічних, коли під час відвідування НПМ в регіоні було оголошено сигнал «Повітряна тривога!». За такої ситуації є реальна небезпека для збереження життя підопічних ПНІ.

2. У порушення пункту 2.16 розділу III Правил пожежної безпеки в Україні, затверджених наказом Міністерства внутрішніх справ України від 30.12.2014 № 1417, на окремих вікнах житлових корпусів наявні нерозпашні ґрати, що може становити небезпеку для збереження життя підопічних у разі виникнення пожежі (фото 8).

Порушення права на захист від катування, жорстокого, нелюдського або такого, що принижує гідність, поводження чи покарання (стаття 3 Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод, стаття 1 Конвенції проти катувань та інших жорстоких, нелюдських або принижуючих гідність видів поводження і покарання, стаття 28 Конституції України).

3. Група НПМ стала свідком того, як персонал ПНІ перед здійсненням ванно-банних процедур догола роздягали підопічних прямо на коридорі житлового корпусу у присутності інших осіб. Це суперечить статті 28 Конституції України та статті 297 Цивільного кодексу України, якими закріплено право кожного на повагу до його гідності та честі (фото 9). Зазначені дії з боку персоналу закладу можуть розцінюватися як такі, що принижують гідність підопічних.

4. Відповідно до затверджених посадових інструкцій медичних працівників до функціональних обов'язків медичного персоналу не включено пункти про заборону катувань та інших жорстоких, нелюдських або таких, що принижують гідність, видів поводження, як це передбачено статтею 10 Конвенції проти катувань та інших жорстоких, нелюдських або таких, що принижують гідність, видів поводження і покарання.

Порушення права на охорону здоров'я та медичну допомогу (стаття 49 Конституції України).

5. У порушення Ліцензійних умов провадження господарської діяльності з медичної практики, затверджених постановою Кабінету Міністрів України від 02.03.2016 № 285, під час відвідування встановлено, що інтернат не має ліцензії на провадження господарської діяльності з медичної практики, через що не дотримуються організаційні, наукові, технологічні вимоги під час надання належної медичної допомоги.

6. Під час вивчення медичної документації встановлено, що медичні картки підопічних («Історія хвороби») ведуться у довільній формі (фото 10). Групою НПМ надано роз'яснення медичним працівникам щодо необхідності ведення медичної документації за встановленою формою медична картка амбулаторного хворого (форма № 025/о), яка затверджена наказом Міністерства охорони здоров'я України від 14.12.2012 № 110.

7. Під час конфіденційного спілкування з пацієнтами та ознайомлення з їх медичною документацією встановлено:

Підопічна П. відповідно до записів у медичній документації хворіє на епілепсію у зв'язку з чим отримує препарати Карбомазепін та Вальпроком за попереднім призначенням лікаря. Наразі страждає через часті епілептичні напади, після яких відчуває головний біль і слабкість, погіршення вимови. У день відвідування НПМ у підопічної стався черговий епілептичний напад, який, зі слів підопічної, 6-й за місяць, що може свідчити про ненадання належної медичної допомоги. Записи у медичній документації з приводу оглядів лікарями з червня 2023 року (після евакуації) відсутні. Для коригування лікування підопічна потребує подальшого огляду лікаря-терапевта та лікаря-психіатра.

Підопічна Г. звернулась до групи НПМ з приводу дискомфорту та больових відчуттів у задньому проході під час і після дефекації, набряклість, кров'янисті виділення, а також на відчуття печії після прийому їжі, біль у шлунку, втрату апетиту. Стало відомо, що для зменшення симптомів, пов'язаних із захворюваннями шлунково-кишкового тракту, приймає препарат Омепразол за призначенням лікаря-терапевта, який купує за власні кошти, хоча під час огляду маніпуляційного кабінету цей препарат був у достатній кількості. Зазначені симптоми потребують невідкладного обстеження та лікування.

Під час дослідження медичної документації у «Журналі реєстрації випадків виявлення у підопічних інтернату пошкоджень» виявлено запис стосовно підопічної З. Згідно з записами 03.08.2023 підопічна «впала, йшла до туалету», «перелом у колінному суглобі?». Під час спілкування з медичним персоналом, робітниками інтернату та іншими підопічними стало відомо, що підопічна З. впала, зачепившись ногою за поріг, та отримала травму, після чого бригада екстреної медичної допомоги госпіталізувала її до закладу охорони здоров'я. Згідно виписки підопічна проходила лікування з 04.08.2023 по 18.08.2023, де їй встановлено діагноз: «Закритий перелом середньої та нижньої треті правої стегнової кістки зі зміщенням», кінцівку іммобілізовано гіпсовою

лонгетою. Під час відвідування групи НПМ підопічну З. виявлено у ліжку без гіпсової лонгети на правій нижній кінцівці (відповідно до рекомендації лікаря гіпсова лонгета призначена до 04.11.2023), кінцівка набрякла, червона, коліна обох ніг не розгинаються. Медичний персонал, робітники та керівництво інтернату не надали роз'яснення стосовно причини зняття гіпсової лонгети раніше терміну, призначеного лікарем. У медичній документації відсутні відомості стосовно зняття гіпсової лонгети, оглядів підопічної лікарями інших спеціальностей, виконання призначень і інших медичних рекомендацій, які зазначені у виписці. Підопічна близько трьох місяців перебуває у положенні лежачи, позбавлена можливості обслуговувати себе самостійно і вимушена здійснювати фізіологічні потреби у ліжку. Підопічна потребує негайного огляду лікаря та надання медичної допомоги, оскільки дані симптоми, у разі їх ігнорування, можуть призвести до погіршення стану здоров'я та загрози життю.

Зазначені вище та інші подібні випадки свідчать про порушення прав підопічних на охорону здоров'я та медичну допомогу відповідно до статті 49 Конституції України, статей 7, 38 Закону України «Основи законодавства України про охорону здоров'я», статті 3 Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод, рекомендацій Європейського комітету з питань запобігання катуванням чи нелюдському або такому, що принижує гідність, поводженню чи покаранню (СРТ/Inf(93)12-part) (далі – Стандарти КЗК), а також Типового положення про психоневрологічний інтернат (далі – Типове положення), затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 14.12.2016 № 957.

8. Відповідно до статті 49 Конституції України, кожен має право на охорону здоров'я та медичну допомогу, однак не всім новоприбулим (евакуйованим) підопічним проведено медичний огляд по прибуттю, що підтверджується записами в медичній документації (Історія хвороби). У більшості підопічних з моменту прибуття до інтернату відсутні будь-які записи.

9. Під час відвідування НПМ стало відомо про здійснення щотижневих медичних оглядів підопічних у лазні з порушенням права на приватність (огляди відбуваються у присутності інших підопічних та працівників інтернату) для завчасного виявлення інфекційних захворювань та попередження поширення їх серед підопічних, що призводить до порушення статей 39¹ та 40 Закону України «Основи законодавства України про охорону здоров'я», якими врегульована таємниця про стан здоров'я та лікарська таємниця.

10. У медичних картках ВІЛ-інфікованих осіб відсутні форми первинної облікової документації № 030-5/о «Контрольна карта диспансерного нагляду за ВІЛ-інфікованою особою» та форми № 502-1/о «Реєстраційна карта ВІЛ-інфікованої особи». Окрім того документація, яка містить інформацію стосовно захворювання підопічних інтернату на ВІЛ-інфекцію, зберігається у доступному для сторонніх осіб місці. Вільний доступ до зазначеної вище медичної документації не забезпечує конфіденційності інформації про стан здоров'я ВІЛ-

інфікованих осіб, що порушує вимоги наказу Міністерства охорони здоров'я України від 05.03.2013 № 180.

11. У ПНІ не проводиться гематологічний контроль при лікуванні препаратами, які містять діючу речовину Clozapinum, що суперечить вимогам Інструкції про забезпечення гематологічного контролю при лікуванні лепонексом (Клозапіном), затвердженої наказом Міністерства охорони здоров'я України від 08.08.1995 № 147, та може нести загрозу здоров'ю та життю підопічних.

12. В інтернаті є особи, хворі на вірусний гепатит С (далі – ВГС), проте інформації про їх кількість та отримання ними відповідної терапії медичні працівники не надали, що може свідчити про порушення вимог Стандартів медичної допомоги «вірусний гепатит С у дорослих», затверджених наказом Міністерства охорони здоров'я України від 15.01.2021 № 51. Підопічні з ВГС не отримують необхідного лікування, що може привести до погіршення стану їх здоров'я та поширення зазначеного інфекційного захворювання серед підопічних.

13. Медичні працівники не фіксують тілесні ушкодження та не інформують про такі випадки органи та підрозділи поліції, що є порушенням Порядку обліку фактів звернення та доставлення до закладів охорони здоров'я осіб у зв'язку із заподіянням їм тілесних ушкоджень кримінального характеру та інформування про такі випадки органів і підрозділів поліції, затвердженого спільним наказом Міністерства внутрішніх справ України та Міністерства охорони здоров'я від 06.07.2016 № 612/679.

14. Протягом 10 років у закладі не впроваджене дієтичне харчування, що порушує вимоги пункту 6 Типового положення, відповідно до якого підопічні забезпечуються раціональним не менше ніж чотириразовим харчуванням, у тому числі дієтичним, з урахуванням віку та стану здоров'я.

15. У порушення вимог Заходів та Засобів щодо попередження інфікування при проведенні догляду за пацієнтами, затверджених наказом Міністерства охорони здоров'я України від 03.08.2020 № 1777, вхід до карантинного приміщення захищений побутовими предметами (мийні засоби, швабри, ганчірки), підготовленими до вивозу використаними шприцами, та інше (фото 11).

Порушення права на достатній життєвий рівень, що включає достатнє харчування, одяг, житло (стаття 48 Конституції України, стаття 5 Закону України «Про психіатричну допомогу»).

16. У ході відвідування закладу групою НППМ встановлено перенаселення в окремих кімнатах підопічних, що є порушенням норм житлової площі на особу та не відповідає вимогам ДБН В.2.2-18:2007 «Заклади соціального захисту населення» (із змінами) (далі – ДБН В.2.2-18:2007). Більше того, у деяких кімнатах ліжка підопічних розташовані впритул, що порушує їх право на приватність (фото 12).

17. У порушення пункту 6 Типового положення та розділу IV Мінімальних норм забезпечення предметами, матеріалами та інвентарем громадян похилого віку, інвалідів та дітей-інвалідів в інтернатних установах та територіальних центрах соціального обслуговування (надання соціальних послуг) системи соціального захисту населення (далі – Мінімальні норми), затверджених наказом Міністерства соціальної політики України від 19.08.2015 № 857, підопічні, евакуйовані з іншого закладу соціального захисту населення, не забезпечені у достатній кількості теплим одягом та взуттям (фото 13).

Зазначене вище є порушенням пункту 8 Порядку тимчасового переміщення (евакуації) дітей та осіб, які проживають або зараховані до закладів різних типів, форм власності та підпорядкування на цілодобове перебування, та їх повернення за місцем постійного проживання (перебування), а в разі виїзду за межі України – в Україну, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 01.06.2023 № 546. Варто зазначити, закладом вживаються заходи реагування, зокрема формуються запити про волонтерську допомогу у придбанні одягу та взуття, однак на момент здійснення відвідування підопічні змушені чекати сесії ради, рішенням якої може бути передбачено перевезення особистих речей підопічних.

18. У окремих приміщеннях житлових корпусів наявний стійкий неприємний запах, що свідчить про низьку якість догляду або неналежні санітарні заходи і прибирання.

19. У санітарних кімнатах відсутні засоби гігієни (фото 14). Окрім того, не створено умов приватності при здійсненні фізіологічних процедур, у деяких туалетах не зачиняються двері зсередини, або взагалі двері відсутні, вікна не затоновано, що порушує право підопічних на приватність (фото 15).

20. У порушення розділу VI Мінімальних норм у багатьох житлових кімнатах відсутні необхідні меблі, зокрема шафи, столи, стільці, приліжкові тумби, а наявні меблі застаріли та потребують оновлення (фото 16).

21. У порушення пункту 34 Стандартів КЗК у закладі, переважно, не створено позитивного терапевтичного середовища, зокрема підопічні впродовж дня не можуть перебувати у своїх житлових кімнатах і за потреби полежати на своєму ліжку. На вікнах деяких житлових кімнат відсутні ручки для відкривання. Попри наявні приліжкові тумби не всі підопічні можуть зберігати там свої речі, під час відвідування деякі тумби були пустими. Стіни коридорів пофарбовано у темний зелений колір, при цьому коридори майже не освітлюються, що створює загальну гнітючу атмосферу (фото 17, 18).

22. У порушення пункту 8.4.1 ДБН В.2.2-18:2007 у підопічних відсутня технічна можливість здійснювати телефонні дзвінки та користуватися мережею Інтернет через погане покриття на території інтернату. Зазначене вище може порушувати право підопічних на свободу вираження поглядів, передбачене статтею 10 Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод, та права на свободу думки і слова, на вільне вираження своїх поглядів і переконань, передбачене статтею 34 Конституції України.

Порушення прав осіб з інвалідністю та маломобільних груп населення (статті 9, 20 Конвенції ООН про права осіб з інвалідністю, стаття 43 Конституції України, стаття 5 Закону України «Про психіатричну допомогу»).

23. Заклад не пристосований до потреб осіб з інвалідністю та інших маломобільних груп населення, що не відповідає вимогам ДБН В.2.2-18:2007, а саме:

у порушення пункту 8.5.1 ДБН В.2.2-18:2007 заклад не обладнано ліфтами або підйомниками, що унеможлиблює організацію прогулянок для маломобільних та ліжкових хворих підопічних та швидку їх евакуацію у разі потреби;

коридори закладу не обладнані поручнями, що суперечить пункту 6.3.17 ДБН В.2.2-18:2007 (фото 19);

санітарно-гігієнічні кімнати пансіонату не відповідають пункту 6.1.2.4 ДБН В.2.2-18:2007 (таблиця 2) і не доступні для осіб з інвалідністю на кріслах колісних (фото 20).

24. Підопічні ПНІ (переважно чоловічої статі) регулярно залучаються до безоплатного виконання різних робіт – допомозі при завантаженні-розвантаженні різних товарів, прибирання території, робіт на господарському дворі тощо. Зі слів підопічних, вони роблять це добровільно, за власної згоди. Однак, організація заходів з працетерапії суперечить Методичним рекомендаціям щодо організації працетерапії для громадян похилого віку, осіб з інвалідністю, дітей з інвалідністю в закладах /установах системи соціального захисту населення (далі – Методичні рекомендації), затверджених наказом Міністерства соціальної політики України від 26.11.2018 № 1778. Так, всупереч пункту 5 Методичних рекомендацій відсутній супровід та медичний контроль заходів, оцінювання ефективності процесу, розподіл учасників працетерапії по групах відповідно до їх стану здоров'я, не враховано об'єм фізичного навантаження, відсутній трудовий режим.

25. Всупереч пункту 12 Методичних рекомендацій відсутній моніторинг процесу заходів з працетерапії, аналіз інформації про хід і вплив працетерапії, фіксація висновків за результатами занять.

Порушення права володіти, користуватися і розпоряджатися своєю власністю (стаття 41 Конституції України).

26. У порушення Порядку використання сум пенсій (щомісячного довічного грошового утримання) та/або державних соціальних допомог, нарахованих відповідно до законодавства дітям-сиротам, дітям, позбавленим батьківського піклування, недієздатним особам та особам, цивільна дієздатність яких обмежена, які є вихованцями підопічними дитячих будинків-інтернатів, психоневрологічних інтернатів (далі – Порядок), затвердженого наказом Міністерства соціальної політики України від 17.08.2018 № 1173, не ведеться

облік особистих коштів підопічних, зокрема відсутній журнал обліку та руху коштів за формою згідно з додатком 4 Порядку.

27. На кожного підопічного закладом не сформовано справи щодо використання коштів, які містять облікову документацію, звернення, акти, квитанції, товарні та касові чеки, копії виписок із банківського рахунку, відкритого на користь вихованця/підопічного, про рух коштів за звітний період тощо, що порушує пункт 10 Порядку. В окремих випадках відсутня звітність за понад 9 місяців.

28. У порушення пункту 13 Порядку директором установи не подається звіт про діяльність установи/закладу щодо захисту прав та інтересів вихованців/підопічних, у тому числі щодо збереження належного їм майна та житла до органу опіки та піклування за місцем перебування вихованців/підопічних, який має подаватися не пізніше 01 лютого щороку.

29. Під час конфіденційного спілкування з дієздатними підопічними були скарги щодо того, коли видають пенсію «на руки», часто листоноша не має дрібних коштів і за рахунок пенсійних виплат видає на цю суму печиво чи інші товари. Вищезазначене порушує право підопічних самостійно розпоряджатися своїми грошима.

Інше

30. Під час відвідування підопічні висловили побажання щодо регулярного приїзду до закладу автолавки, щоб вони мали змогу придбати необхідні товари, так як можливість здійснювати покупки за місцем перебування обмежена.

31. Підопічні масово скаржились групі НПМ на те, що вони хочуть повернутися у той психоневрологічний інтернат, з якого вони приїхали (комунальний заклад «Володимирівський психоневрологічний інтернат» Дніпропетровської обласної ради»). Від моменту їх евакуації до ПНІ пройшло понад три місяці і зазначене вище може свідчити про складності в процесі адаптації і необхідність проведення додаткової роз'яснювальної роботи персоналу (можливо, із залученням психологів).

У свою чергу підопічні чоловіки не бажають, щоб їх переводили до інших інтернатів. Відповідно пунктів 24, 25 Типового положення переведення підопічного до іншого інтернату аналогічного типу здійснюється за згодою підопічного, шляхом подання відповідної письмової заяви. Зі слів адміністрації ПНІ, необхідність такого переведення обумовлена наявністю в закладі представників жіночої і чоловічої статі, хоча відсутня будь-яка нормативна підстава щодо заборони представників різних статей перебувати в одному закладі соціального захисту населення.

32. У медичному відділенні наявний облаштований стоматологічний кабінет, однак у супереч вимогам групи НПМ співробітники закладу не надали доступ до зазначеного приміщення.

33. Працівники закладу проігнорували прохання групи НПМ надати для ознайомлення індивідуальні програми реабілітації осіб з інвалідністю, що може

свідчити про їх відсутність та порушення статті 23 Закону України «Про реабілітацію осіб з інвалідністю в Україні».

III. РЕКОМЕНДАЦІЇ

1. Міністерству соціальної політики України, Національній соціальній сервісній службі України вжити в межах компетенції заходів, спрямованих на припинення та усунення виявлених порушень, зокрема організувати та провести перевірку дотримання вимог законодавства під час надання соціальних послуг комунальним закладом «Криничанський психоневрологічний інтернат» Дніпропетровської обласної ради», а також у межах здійснення контролю за діяльністю відповідного структурного підрозділу місцевої держадміністрації, надати оцінку діям чи бездіяльності відповідних посадових осіб Дніпропетровської обласної військової адміністрації.

2. Дніпропетровській обласній військовій адміністрації:

вжити невідкладних заходів щодо усунення наведених порушень прав осіб, яким надаються соціальні послуги зі стаціонарного догляду, а також причин та умов, що сприяють таким порушенням, їх недопущення у подальшій діяльності комунального закладу «Криничанський психоневрологічний інтернат» Дніпропетровської обласної ради»;

вжити організаційних заходів щодо отримання закладом ліцензії на провадження господарської діяльності з медичної практики, передбаченої Законом України «Про ліцензування видів господарської діяльності»;

розглянути можливість додаткового фінансування закладу з метою усунення недоліків, викладених у звіті.

3. Дніпропетровській обласній раді вжити негайних заходів щодо прийняття рішення про перевезення особистих речей евакуйованих підопічних з комунального закладу «Володимирівський психоневрологічний інтернат» Дніпропетровської обласної ради» до комунального закладу «Криничанський психоневрологічний інтернат» Дніпропетровської обласної ради».

4. Комунальному закладу «Криничанський психоневрологічний інтернат» Дніпропетровської обласної ради» забезпечити:

постійну евакуацію підопічних до укриття у разі оголошення в регіоні сигналу «Повітряна тривога!»;

дотримання Правил пожежної безпеки в Україні, затверджених наказом Міністерства внутрішніх справ України від 30.12.2014 № 1417, а саме: замінити нерозпашні ґрати на вікнах окремих кімнат підопічних на ґрати, які можуть розкриватися, розсуватися, зніматися або демонтувати їх;

посилений контроль за ставленням персоналу інтернату до підопічних, зокрема вжити дієвих заходів для уникнення неналежного поводження з підопічними;

внесення до посадових інструкцій (функціональних обов'язків) медичного персоналу пунктів про заборону катувань та інших жорстоких, нелюдських або таких, що принижують гідність, видів поводження і покарання;

вжиття заходів з метою отримання ліцензії на провадження господарської діяльності з медичної практики;

ведення медичної документації відповідно до форм, затверджених наказом Міністерства охорони здоров'я України від 14.02.2012 № 110;

медичний огляд новоприбулих підопічних та додатково огляд підопічних, про скарги яких описано у звіті вище, вузькопрофільними спеціалістами;

дотримання персоналом ПНІ таємниці про стан здоров'я підопічних та лікарської таємниці;

проведення гематологічного контролю підопічним, які приймають препарати, що містять діючу речовину Clozapinum, відповідно до вимог наказу Міністерства охорони здоров'я України від 08.08.1995 № 147;

дотримання вимог Стандартів медичної допомоги «вірусний гепатит С у дорослих», затверджених наказом Міністерства охорони здоров'я України від 15.01.2021 № 51;

дотримання ведення форм первинної облікової документації і звітності з питань моніторингу епідемічної ситуації з ВІЛ-інфекції та інструкцій щодо їх заповнення, затверджених наказом Міністерства охорони здоров'я України від 05.03.2013 № 180, та вимог щодо належного зберігання медичної документації ВІЛ-інфікованих осіб;

належну фіксацію випадків тілесних ушкоджень та інформування про такі випадки компетентних органів;

впровадження в закладі дієтичного харчування для осіб, які його потребують;

вільний вхід до карантинного приміщення закладу;

дотримання норм житлової площі на особу відповідно до вимог ДБН В.2.2-18:2007 «Будинки і споруди. Заклади соціального захисту населення»;

облаштування житлових кімнат інтернату відповідно до Мінімальних норм забезпечення предметами, матеріалами та інвентарем громадян похилого віку, осіб з інвалідністю та дітей з інвалідністю в інтернатних установах та територіальних центрах соціального обслуговування (надання соціальних послуг) системи соціального захисту населення, затверджених наказом Міністерства соціальної політики України від 19.08.2015 № 857;

дотримання права підопічних на приватність та створення позитивного терапевтичного середовища;

підопічних доступом до мережі Інтернет;

дотримання вимог ДБН В.2.2-18:2007 «Заклади соціального захисту населення» (із змінами) у частині пристосування закладу до потреб осіб з інвалідністю та інших маломобільних груп населення;

дотримання вимог Методичних рекомендацій щодо організації працетерапії для громадян похилого віку, осіб з інвалідністю, дітей з інвалідністю в закладах/установах системи соціального захисту населення, затверджених наказом Міністерства соціальної політики України від 26.11.2018 № 1778;

дотримання вимог Порядку використання сум пенсій (щомісячного довічного грошового утримання) та/або державних соціальних допомог, нарахованих відповідно до законодавства дітям-сиротам, дітям, позбавленим батьківського піклування, недієздатним особам та особам, цивільна дієздатність яких обмежена, які є вихованцями/підопічними дитячих будинків-інтернатів, психоневрологічних інтернатів, затвердженого наказом Міністерства соціальної політики України від 17.08.2018 №1173;

проведення з підопічними роз'яснювальної роботи щодо причин та необхідності їхнього перебування в комунальному закладі «Криничанський психоневрологічний інтернат» Дніпропетровської обласної ради».

Додатки: фотоматеріали на 6 арк. в 1 прим.

Керівник групи НПМ

Заступник начальника відділу реалізації національного превентивного механізму в закладах соціального забезпечення та освіти Департаменту з питань реалізації національного превентивного механізму Секретаріату Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини

Юлія ФЕДУСИК

Фотоматеріали

фото 1

фото 2

фото 3

φωτο 4

φωτο 5

φωτο 6

фото 7

фото 8

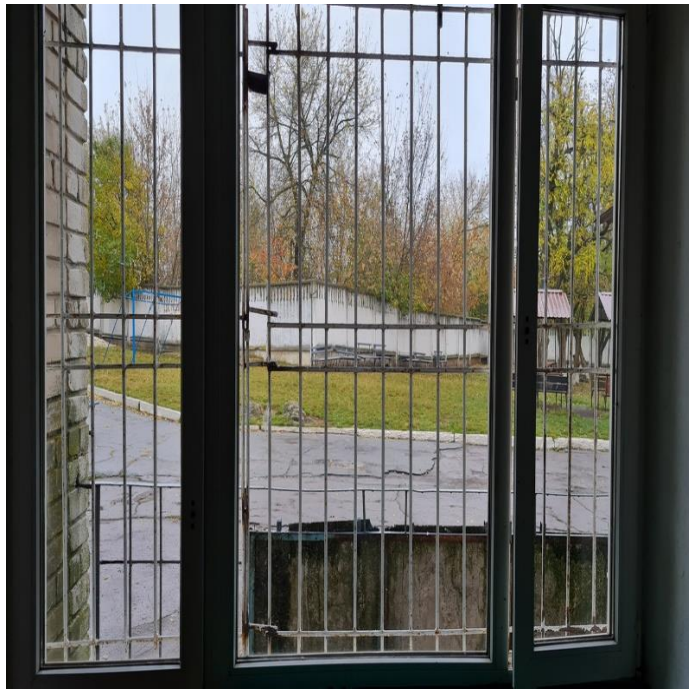

фото 9

фото 10

Міністерство соціального забезпечення України
КЗ «Володимирівський ПН»ДОР»

ІСТОРИЯ ХВОРОБИ № 7/21

Корпус *4/10/1* МСЕК: *Д-р*

Прізвище _____ Ім'я _____

По батькові _____

Вік _____

Адреса родичів: _____

Ким направлений: *Дніпропетровське управління соціальної*
Населення _____

Діагноз при прибутті: *Шизофренія параноїдальної*
форми, F 20.0.

Діагноз основний заключний: *Шизофренія параної-*
дальної форми, параноїдальні психоз, галю-
цинаційна форма, параноїдальні галюцинації,
параноїдальні галюцинації, шизофренія,
параноїдальна форма, F 20.0

Сучасні діагнози: *ПС, дифузний параноїдальної*
СН I ст. в стані ремісії, ПР, галюцинації, синдром
легкої інтринсичної деменції, F 23.2.

Дата прибуття [] [] [] Дата вибуття (смерть) [] [] []

φωτο 11

φωτο 12

φωτο 13

φωτο 14

φωτο 15

φωτο 16

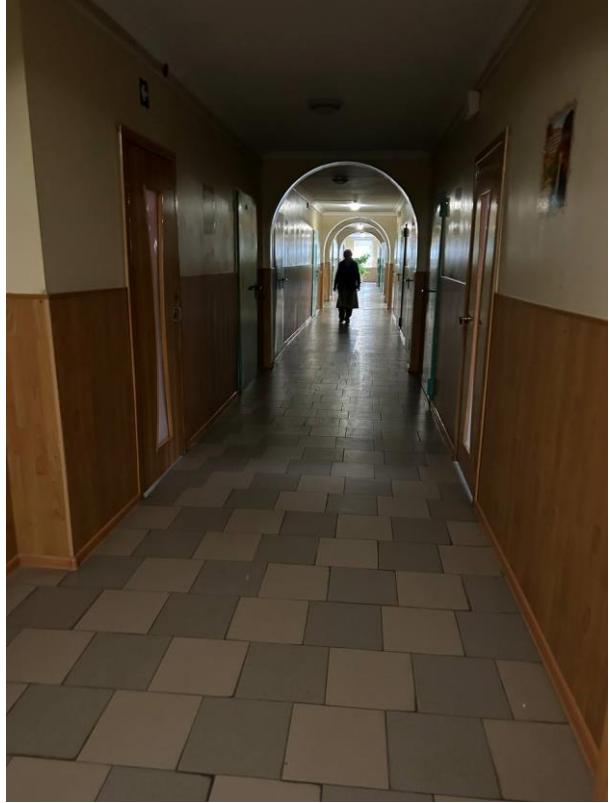
φωτο 17

φωτο 18

φωτο 19

φωτο 20

